

บทความพิเศษ สายงานเศรษฐกิจและโลจิสติกส์

นโยบายค่าจ้างวันละ 300 บาท กับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

รองประธานสภาอุตสาหกรรม

11 พฤษภาคม 2554

นโยบายค่าจ้างกลายเป็นนโยบายประชานิยม?

ผลจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 ภายใต้กระแสของความนิยมของพรรคเพื่อไทยส่งผลให้เป็นแกนในการจัดตั้งรัฐบาลผสม ก่อให้เกิดการวิพากษ์ เกี่ยวกับนโยบายของพรรคเพื่อไทยในช่วงการหาเสียง โดยเฉพาะประเด็นนโยบายด้านปรับค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาทต่อวันทั่วประเทศ และการปรับค่าจ้างผู้ที่จบปริญญาตรี เป็น 15,000 บาทต่อเดือน ซึ่งค่อนข้างได้รับการวิพากษ์ จากภาคการผลิต และภาควิชาการอย่างมาก เพราะว่า หากมีการนำไปใช้จริง จะส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระยะยาว อันที่จริงแล้ว รัฐบาลไม่ว่าจะเป็นพรรคไหนไม่ควรจะเข้ามากำหนดทิศทางของค่าจ้าง เพราะที่ผ่านมามีการพิจารณาค่าจ้างขั้นต่ำผ่านกลไกของคณะกรรมการไตรภาคี ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนของ นายจ้าง-ลูกจ้าง และภาครัฐ เป็นผู้พิจารณาร่วมกัน โดยมีการพิจารณาตั้งแต่ระดับจังหวัด (คณะอนุกรรมการค่าจ้างจังหวัด) จนถึงการศึกษาในส่วนกลาง โดยคณะกรรมการค่าจ้างกลางหรือบอร์ดกลาง แนวการพิจารณาค่าจ้างขั้นต่ำได้ใช้หลักเกณฑ์ภายใต้ความสมดุลของเงินเพื่อและ

ความสามารถในการจ้าง ซึ่งที่ผ่านมามีหลายสิบปี ก็ได้ใช้เกณฑ์นี้ในการพิจารณาค่าจ้างขั้นต่ำของ **ประเทศ** และด้วยความสมดุลของอุปสงค์-อุปทานด้านแรงงาน ทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีปัญหา **ด้านแรงงานน้อยที่สุด** ทั้งนี้ แนวนโยบายค่าจ้างในอัตราสูงของพรรคเพื่อไทย ถือว่ามีความสุ่มเสี่ยงอย่างมาก เนื่องจากเป็นนโยบายที่เข้ามาแทรกแซงกลไกของระบบการพิจารณาค่าจ้างขั้นต่ำ และต่อไปจะถือเป็นบรรทัดฐานที่พรรคการเมืองจะใช้เป็นต้นแบบในการรณรงค์หาเสียงในช่วงเลือกตั้ง โดยไม่สนใจว่าจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในระยะยาว

ล่าสุดเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2554 คณะกรรมการค่าจ้างกลาง โดยนายสมเกียรติ ฉายะศรีวงศ์ ปลัดกระทรวงแรงงาน ได้เห็นชอบกับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่อัตรา 300 บาทต่อวัน โดยจะปรับนำร่องกับแรงงานขั้นต่ำในเขตกทม.และจังหวัดภูเก็ต ซึ่งปัจจุบันอัตราค่าจ้างขั้นต่ำวันละ 215 บาท และ 221 บาท ตามลำดับ

ส่วนจังหวัดอื่นๆ จะทยอยปรับในอัตรา 40% จนกว่าจะได้รับครบในอัตราวันละ 300 บาท ซึ่งบอร์ดค่าจ้างกลางเตรียมที่จะนำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ที่จะเข้ามารับตำแหน่งใหม่

ผลกระทบที่มีต่อภาคการผลิต

การปรับค่าจ้างขั้นต่ำเป็นวันละ 300 บาททั่วประเทศ หากเปรียบเทียบกับค่าจ้างในเขตกทม. ซึ่งมีอัตราปัจจุบันอยู่ที่ วันละ 215 บาท ทำให้ภาคเอกชนจะต้องมีการปรับค่าจ้างขึ้นไปอีกวันละ 85 บาท หรือคำนวณเป็นรายเดือน โดยใช้ฐาน 26 วัน จะเท่ากับเดือนละ 2,210 บาท คิดเป็นค่าจ้างที่สูงขึ้นร้อยละ 39.5 ประเด็นก็คือ รัฐบาลใช้หลักเกณฑ์ใดในการกำหนดค่าจ้างในอัตราวันละ 300 บาท หรือผู้จบปริญญาตรีเป็นเดือนละ 15,000 บาท เพราะหากใช้ในเกณฑ์เงินเฟ้อสูงสุดในเดือนพฤษภาคม พบว่าเงินเฟ้ออยู่ที่ร้อยละ 4.2 ขณะที่เดือนมิถุนายนเงินเฟ้อ ลดลงเหลือประมาณร้อยละ 4.05 ซึ่งคาดว่าเงินเฟ้อทั้งปี ก็คงอยู่ในกรอบไม่เกินร้อยละ 3.8 กอปรกับอีกทั้งในเดือนมกราคม 2554 ได้มีการปรับค่าจ้างไปแล้วเฉลี่ยที่ร้อยละ 6.9 ซึ่งก็เกินกว่าเงินเฟ้ออยู่แล้ว **ทั้งนี้ ผลสำรวจอัตราค่าครองชีพของกระทรวงแรงงานในช่วงเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา อัตราค่าจ้างซึ่งแรงงานสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ อยู่ที่วันละ 226-240 บาท (ในเขต กทม.) ซึ่งก็ยังต่ำกว่าตัวเลขค่าจ้างวันละ 300 บาทของรัฐบาล ทำให้เป็นคำถามว่ารัฐบาลได้ใช้หลักเกณฑ์อะไรในการที่จะผลักดันค่าจ้างให้เป็นไปตามอัตราที่ได้หาเสียงไว้ โดยไม่สนใจต่อผลกระทบในด้านความสามารถในการจ่ายของภาคอุตสาหกรรม**

โดยภาพรวมแล้ว ต้นทุนรวมของภาคการผลิตจะได้รับผลกระทบจากการปรับค่าจ้างขั้นต่ำครั้งนี้ โดยเฉลี่ย เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.0 ขณะที่การศึกษาของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ได้ระบุว่า กระทบต้นทุนแรงงานในภาคการผลิตขึ้นร้อยละ 37.52 และภาคบริการเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.5 **ทั้งนี้ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ได้เคยจัดทำผลสำรวจ ไปยังสมาชิกเมื่อต้นเดือนมิถุนายน 2554 พบว่า ภาพรวมหากมีการปรับค่าแรงเป็นวันละ 300 บาท พบว่าร้อยละ 16.9 อาจปิดกิจการ, ร้อยละ 68.5 อาจได้รับผลกระทบมาก, ร้อยละ 9.0 อาจได้รับผลกระทบปานกลาง มีเพียงร้อยละ 5.60 เท่านั้นที่แจ้งว่าไม่ได้รับผลกระทบ** อย่างไรก็ตาม ในช่วงต้นเดือนกรกฎาคม 2554 สภาอุตสาหกรรมได้จัดทำแบบสำรวจการปรับค่าจ้างของรัฐบาลใหม่ไปยังสมาชิกอีกครั้ง เพื่อเป็นการสำรวจผลกระทบที่มีต่อภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีสมาชิกตอบผลสำรวจกลับมา 513 ราย ครอบคลุม 40 กลุ่มอุตสาหกรรมและสภาอุตสาหกรรมจังหวัดทั้ง 5 ภาค

ผลสำรวจ ที่มีผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรม

1. พบว่า สัดส่วนต้นทุนแรงงานต่อต้นทุนการผลิต มีสัดส่วนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 10-20 ขึ้นอยู่กับแต่ละประเภทของอุตสาหกรรม หากมีการปรับค่าจ้าง 300 บาท ต่อวัน ภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มที่ลดการจ้างงานลงดังนี้ อุตสาหกรรมขนาดย่อมลดลง ร้อยละ 19.70 ขนาดกลางลดลง ร้อยละ 20.54 และอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ลดลง ร้อยละ 27.33

2. แนวโน้มการลดการจ้างของแต่ละภาคประกอบด้วย ภาคกลาง มีแนวโน้มการลดการจ้างมากที่สุด ร้อยละ 31.68 ตามมาด้วยภาคเหนือร้อยละ 18.81 ภาคใต้ร้อยละ 18.64 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 15.66 และภาคตะวันออก ร้อยละ 11.76 (เป็นร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม)

4. การพิจารณาผลกระทบ (มาก/ปานกลาง) เป็นรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มธุรกิจ SMEs จะได้รับผลกระทบมาก / ปานกลาง มากที่สุดร้อยละ 90.29 ขณะที่ไม่ได้รับผลกระทบจากการปรับค่าจ้าง มีเพียงร้อยละ 2.91 สำหรับธุรกิจขนาดกลางกระทบมาก / ปานกลาง ร้อยละ 94.06 ไม่ได้รับผลกระทบร้อยละ 3.24 ขณะที่ธุรกิจขนาดใหญ่ ได้รับผลกระทบมาก / ปานกลาง ร้อยละ 92.54 และไม่ได้รับผลกระทบร้อยละ 6.21 โดยภาพรวมทุกกลุ่มอุตสาหกรรมไม่ว่าขนาดเล็ก กลาง หรือใหญ่ ล้วนได้รับผลกระทบทั้งสิ้น เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 90-94

5. การพิจารณาผลกระทบ (มาก/ปานกลาง) เป็นรายภาค พบว่า ภาคตะวันออกได้รับผลกระทบมากที่สุดถึงร้อยละ 98 ตามมาด้วยภาคเหนือกระทบร้อยละ 96, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 95 ภาคใต้ร้อยละ 90 และภาคกลางกระทบน้อยที่สุดร้อยละ 89 โดยภาพรวมแล้วทุกภาคของประเทศล้วนแต่ได้รับผลกระทบเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 90-98

จากผลสำรวจ แสดงให้เห็นว่าภาคการผลิตกว่าร้อยละ 90-92 ขาดความสามารถในการที่จะจ่ายค่าจ้างตามนโยบายของรัฐบาล มีเพียงร้อยละ 3 -6 เท่านั้น ที่แจ้งว่าไม่ได้รับผลกระทบจากการปรับค่าจ้าง ซึ่งต้องเข้าใจว่าในภาคการผลิตกว่าร้อยละ 70 เป็นภาค SMEs ซึ่งจะเป็นภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบอย่างหนัก แต่จากการสำรวจความคิดเห็นของ ส.อ.ท. ล่าสุด ก็แสดงให้เห็นว่ากลุ่มอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดใหญ่ก็ได้รับผลกระทบไม่น้อยกว่ากัน ทั้งนี้ การยอมรับอัตราจ้างต่อวัน พบว่าผู้ประกอบการขนาดย่อมยอมรับที่วันละ 200 บาท ขนาดกลางยอมรับที่ 211 บาท และขนาดใหญ่ยอมรับที่ 205 บาท และเมื่อแยกรายอุตสาหกรรมพบว่า ซอฟต์แวร์ยอมรับค่าจ้างขั้นต่ำที่วันละ 246 บาท เป็นระดับสูงที่สุด ส่วนอุตสาหกรรมเหล็กยอมรับค่าจ้างขั้นต่ำที่ 157 บาท เป็นระดับต่ำที่สุด

เมื่อพิจารณาอัตราการเปลี่ยนแปลงค่าจ้างขั้นต่ำรายจังหวัด ที่ผู้ประกอบการยอมรับได้มากที่สุด พบว่าจังหวัดชัยนาทเป็นจังหวัดที่ยอมให้ปรับค่าจ้างขั้นต่ำขึ้นได้ 49.7% เพิ่มขึ้นจาก 167 บาท เป็น 250 บาท รองลงมาเป็นจังหวัดพังงา ยอมปรับค่าจ้างขึ้นได้ 26.34% เพิ่มขึ้นจาก 186 บาท เป็น 235 บาท และจังหวัด เชียงรายยอมปรับค่าจ้างขึ้น 25% จากวันละ 161 บาท เป็น 201 บาท ส่วนจังหวัดนครสวรรค์เป็นจังหวัดที่ยอมให้ปรับค่าจ้างน้อยที่สุด โดยเสนอให้ปรับลดลง 19% จากวันละ 166 บาท เป็น 147 บาท

ผลกระทบเชิงมหภาค หากมีการปรับค่าจ้างขั้นต่ำตามนโยบายของรัฐบาลใหม่

หากรัฐบาลมีการขับเคลื่อนนโยบายค่าแรง 300 บาทต่อวัน และปริญญาตรี 15,000 บาทต่อเดือน จากการวิเคราะห์พบว่า อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจมหภาค ทั้งในระยะกลางและระยะยาว เป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิต ถึงร้อยละ 4 จะส่งผลให้เกิดเงินเฟ้อ อีกทั้งเป็นการเพิ่มต้นทุนของภาคการส่งออก ตลอดจนกระทบภาคการลงทุนและมีผลค้างเคียงต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศลดลง ถึงแม้ว่าในระยะสั้น GDP ของประเทศอาจเติบโตได้เกิน ร้อยละ 6-6.5 ซึ่งเกิดจากการบริโภคภายในที่มีมูลค่าสูงขึ้นอันเกิดจากสถานะเงินเฟ้อ แต่ในระยะกลางและยาว จะส่งผลเสียทางเศรษฐกิจ **ซึ่งผลกระทบจากการปรับค่าแรงของรัฐบาลใหม่จะส่งผลกระทบดังต่อไปนี้**

1. ผลกระทบด้านการส่งออก

ภาคการส่งออกของไทย มีมูลค่าในปีประมาณ 219,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือ 6.57 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 62-65 ของ GDP มีแรงงานอยู่ในระบบกว่า 5.5 ล้านคน ซึ่งภาคการส่งออกใน 15 กลุ่มอุตสาหกรรมซึ่งใช้แรงงานเข้มข้นจะได้รับผลกระทบ ต่อต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น เนื่องจากค่าแรงของไทยเมื่อเปรียบเทียบกับค่าแรงประเทศคู่แข่งจะสูงกว่าเช่น เวียดนาม อินโดนีเซีย อินเดีย บังคลาเทศ และอีกหลายประเทศ ซึ่งมีค่าแรงต่ำกว่าไทย **ซึ่งจะทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการส่งออกลดลง เป็นปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจระยะยาว** ส่วนที่จะมีการผลักดันให้อุตสาหกรรมของไทยไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน คงต้องใช้เวลาอีก 3-4 ปีข้างหน้า ปัจจุบันมีบริษัทไทยไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านไม่เกิน 200 บริษัท ส่วนใหญ่เป็นบริษัทขนาดใหญ่ การลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านจำเป็นต้องมีการผลักดันนโยบายอย่างจริงจังต่อไป

จากการศึกษาของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่า การปรับค่าจ้างของรัฐบาลอาจทำให้ต้นทุนค่าแรงของสินค้าส่งออกไทยสูงขึ้น โดยเฉพาะร้อยละ 28 (แบ่งเป็นต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 31.52 และต้นทุนภาคบริการ เพิ่มขึ้นร้อยละ 26.10)

2. ผลกระทบทางด้านเงินเฟ้อ

การปรับค่าจ้างตามนโยบายของรัฐบาล 300 บาทต่อวัน ไม่ใช่ปรับเฉพาะลูกจ้างที่อยู่ในฐานค่าจ้างขั้นต่ำ (ประมาณ 2 ล้านคน) แต่จะกระทบต่อโครงสร้างค่าจ้างเป็นลูกโซ่ทั้งหมดกระทบต่อแรงงานในระบบ ประมาณ 8.5 ล้านคน ส่งผลต่อต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น (Cost push Inflation Effect) เนื่องจาก สินค้ากว่าจะมาถึงผู้บริโภคอย่างน้อยต้องผ่านโซ่อุปทานประมาณ 10 อุตสาหกรรม แต่ละอุตสาหกรรม หรือบริการก็จะมี การปรับค่าจ้างผลัดใส่เข้าไปในตัวสินค้า ทำให้สินค้าเมื่อถึงมือผู้บริโภคจะมีราคาที่สูงขึ้น เป็นต้นทุนของภาคการผลิต ซึ่งผู้บริโภคจะเป็นผู้รับค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ เมื่อบวกกับเงินเฟ้อที่เกิดจากนโยบาย (ประชานิยม) ของพรรคการเมืองในช่วงหาเสียง จะส่งผลให้เกิดเงินเฟ้อแบบทวีคูณ (Inflation Multiplier) ส่งผลกระทบไปสู่อัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้น และที่สุดก็ส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถของประเทศ รวมถึงสินค้าที่ผลิตไว้เพื่อขายในประเทศ ก็จะถูกแย่งตลาดจากประเทศในอาเซียน ซึ่งได้สิทธิพิเศษภายใต้ FTA

3. การกระจายรายได้จะกระจุกตัว

การใช้ค่าจ้างขั้นต่ำในอัตราเดียวทั่วประเทศจะส่งผลให้อุตสาหกรรมกระจุกตัวอยู่ในเขตเมืองใหญ่ โดยเฉพาะในปริมณฑล เพราะไม่มีแรงจูงใจที่จะกระจายการผลิตไปในต่างจังหวัด ซึ่งมีรัศมีระยะทางเกินกว่า 300 กิโลเมตร เนื่องจากระยะทางที่ยาวไกล จะส่งผลต่อต้นทุนโลจิสติกส์ที่สูงขึ้น ในระยะยาวจะเป็นการทำลายโครงสร้างค่าจ้างปัจจุบัน ที่เน้นให้อุตสาหกรรมขยายตัวไปในจังหวัดที่ห่างไกล เพื่อเป็นการกระจายรายได้ และกันคนให้อยู่ในพื้นที่ หากมีการปรับค่าจ้างเท่ากันทั่วประเทศจะทำให้แรงงานไหลกลับเข้ามาทำงานในส่วนกลางมากขึ้น โดยเฉพาะกรณีซึ่งบอร์ดค่าจ้างกลาง เห็นชอบให้ปรับค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท นำร่องเฉพาะเขตกทม. และจังหวัดภูเก็ต จะเป็นตัวเร่งให้แรงงานไหลเข้ามาทำงาน ในส่วนกลางมากขึ้น

4. ผลกระทบด้านการลงทุน

ในระยะสั้น และระยะกลาง ประเทศไทยยังจำเป็นต้องพึ่งพาการลงทุนจากต่างประเทศ (FDI) เนื่องจากจะมีแรงงานไม่ต่ำกว่าปีละ 5-7 แสนคนเข้าสู่ระบบ จำเป็นที่จะต้องมีการขยายภาคการผลิตเข้ามารองรับแรงงานในแต่ละปี ถึงแม้ว่าในปัจจุบันอัตราการว่างงานของไทย จะอยู่ที่อัตราร้อยละ 0.7-0.8 แต่หากนโยบายค่าแรงสูงกว่าเพื่อนบ้าน จะทำให้ภาคการผลิตของไทยในระยะกลางอาจไม่มีการขยายตัว เป็นสถิติเหมือนที่ผ่านมา จำเป็นที่จะต้องอาศัยการลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งหากค่าจ้างของไทยสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน (เช่น เวียดนาม อัตราจ้างของไทยสูงกว่า 2.3 เท่า) ก็จะทำให้การลงทุนในประเทศมีการชะลอตัว ในการนี้ กลุ่มบริษัทในญี่ปุ่น รวมถึง หอการค้าญี่ปุ่น (JCC) ก็แสดงความกังวลต่อนโยบายค่าแรงที่สูงของประเทศไทย ทั้งนี้ การที่ภาคการผลิตของไทยจะปรับตัวไปสู่ Creative Economy คงต้องใช้เวลาอย่างน้อย 3-4 ปี หรือมากกว่านี้ ในระยะสั้น-ปานกลาง ภาคการผลิตของไทยจำเป็นต้องใช้การผลิตที่มีแรงงานเข้มข้นอยู่ในระบบการผลิต อยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ก่อนที่จะปรับตัวไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้ทักษะ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (Productive Industry)

5. แรงงานผิดกฎหมายจะไหลเข้ามาสู่ระบบมากขึ้น

การที่ประเทศไทยมีการปรับค่าจ้างที่สูงกว่าเพื่อนบ้านมาก จะเป็นการกระตุ้นให้มีแรงงานผิดกฎหมายไหลเข้าสู่ประเทศไทยมากขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้ ค่าแรงของไทย 300 บาท หรือคิดเป็น 260 เหรียญสหรัฐต่อเดือน เปรียบเทียบกับประเทศพม่า ค่าจ้างเดือนละ 50-60 USD ต่ำกว่าไทย 5.2 เท่า ประเทศกัมพูชา 60-70 USD ต่ำกว่าไทย 4.3 เท่า และประเทศลาว 70 USD ต่ำกว่าไทย 3.7 เท่า ซึ่งค่าจ้างที่แตกต่างมากเช่นนี้จะยิ่งเป็นการดึงดูดให้มีการลักลอบเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน เข้าสู่ระบบการผลิตของไทยอย่างมากเป็นทวีคูณ (ทางมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยระบุว่า อาจเพิ่มขึ้นถึง 1.0 ล้านคน) ปัจจุบันมีแรงงานต่างด้าวประมาณ 3.8 ล้านคน ขณะที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายประมาณ 8-9 แสนคนเท่านั้น ยิ่งจะทำให้การแก้ปัญหาแรงงานผิดกฎหมายมีความซับซ้อนมากกว่าเดิม ก่อให้เกิดการคอร์รัปชันอย่างเป็นเครือข่าย ยากที่จะแก้ไข และเป็นปัญหาทั้งด้านความมั่นคง ยาเสพติด โรคภัยไข้เจ็บ ฯลฯ

จุดยืนของภาคอุตสาหกรรม ต่อกรณีการปรับค่าแรง 300 บาท ต่อวัน

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หรือ ส.อ.ท. ได้มีการหารือกันเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2554 เกี่ยวกับจุดยืนของภาคอุตสาหกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ส.อ.ท.ไม่เห็นด้วยกับการปรับค่าจ้างขั้นต่ำทั่วประเทศ 300 บาท เพราะจะกระทบกับเศรษฐกิจในภาพรวม โดยต้องพิจารณาให้รอบคอบและถ้าสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนก็อาจต้องเปลี่ยนนโยบายได้
2. ควรปรับค่าจ้างขั้นต่ำให้เป็นไปตามกลไกตลาด
3. การปรับค่าจ้างขั้นต่ำ ควรใช้กลไกของคณะกรรมการค่าจ้างกลาง (ไตรภาคี)
4. หากรัฐบาลต้องการผลักดันนโยบายค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท ควรมีมาตรการจ่ายส่วนต่างให้ผู้ประกอบการที่จ่ายค่าจ้างเพิ่ม โดยรัฐบาลเป็นผู้จ่ายส่วนต่างให้เหมือนกับการจํานำสินค้าเกษตร เช่น ข้าว ซึ่งวงเงินการอุดหนุนดังกล่าวขึ้นอยู่กับค่าจ้างในอนาคต
5. ส.อ.ท.พร้อมที่จะหารือกับภาครัฐเพื่อกำหนดแนวทางปรับค่าจ้างขั้นต่ำให้เกิดประโยชน์กับทุกฝ่าย โดย ส.อ.ท.จะเสนอให้มีการประชุมคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน (กกร.) เพื่อหารือเกี่ยวกับนโยบายค่าจ้างเสนอให้กับรัฐบาลใหม่พิจารณา

สำหรับการที่รัฐบาลจะมีการลดภาษีนิติบุคคลจากร้อยละ 30 เหลือร้อยละ 23 ในปีแรก และปีต่อไปเหลือร้อยละ 20 เป็นเรื่องที่ดี แต่เป็นคนละเรื่องกับนโยบายค่าจ้างขั้นต่ำ เนื่องจากอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบ จะขาดขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งจากตัวเลขเฉลี่ย พบว่า กว่าร้อยละ 90-94 ได้รับผลกระทบมาก-ปานกลาง มีเพียงร้อยละ 3-6 เท่านั้นที่แจ้งว่าไม่ได้รับผลกระทบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบริษัทขนาดใหญ่ทั้งสิ้น ดังนั้น ผลประกอบการโดยเฉพาะของ SMEs คงจะไม่มีกำไรให้ต้องเสียภาษี **การลดภาษีกลับทำให้ธุรกิจขนาดใหญ่ ซึ่งมีธุรกิจถึงผูกขาดตัดตอนได้รับผลในทางบวกที่ต้องเสียภาษีน้อยลง ขณะที่ SMEs ส่วนใหญ่ไม่ได้รับผลประโยชน์** ทั้งนี้ แนวคิดการปรับค่าจ้างขั้นต่ำ รัฐบาลที่จะเข้ามาใหม่ควรมีการทบทวนผลกระทบที่มีต่อเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งในระยะกลางและระยะยาว โดยเฉพาะผลกระทบด้านความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งควรทยอยปรับค่าจ้างขั้นต่ำขึ้น ในการปรับควรให้ไตรภาคีพิจารณาจากอัตราเงินเฟ้อ ความสามารถในการจ่ายของนายจ้างและสภาพเศรษฐกิจของแต่ละจังหวัด โดยเห็นว่าควรมีการประกาศนโยบายให้ชัดเจน ก่อนที่จะมีการแสดงความคิดเห็น

นโยบายการแทรกแซงค่าจ้างขั้นต่ำ จะส่งผลต่อการลดลงของขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

การนำนโยบายค่าจ้างที่พรรคการเมืองใช้ในการหาเสียง ขอให้รัฐบาลที่กำลังจะเข้ามาใหม่ได้มีการทบทวนว่าจะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างการผลิตและส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งด้านการส่งออก เงินเฟ้อ ด้านการลงทุน และแรงงานผิดกฎหมาย นอกจากนี้ **แรงงานขั้นต่ำ หรือ Minimum Wage จะต้องใช้กับแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย ทั้งนี้ หากรัฐบาลจะตั้งต้นให้มีการปรับค่าจ้างขั้นต่ำวันละ 300 บาท จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้** (1) ควรจะมีการแยกแรงงานขั้นต่ำกับค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงานพื้นฐาน (หรือค่าจ้างตามทักษะฝีมือแรงงาน) ซึ่งควรจะกำหนดให้ชัดเจน แยกออกจากกัน (2) แรงงานที่จะได้ในอัตรา 300 บาทต่อวัน และปริญญาตรี 15,000 บาทต่อเดือน จะต้องผ่านเกณฑ์ทดสอบฝีมือแรงงานอะไรบ้าง โดยมีการกำหนดมาตรฐาน ในการทดสอบ รวมถึง (3) การแยกประเภทของอุตสาหกรรม ซึ่งจะมีผลต่อฐานแรงงานค่าจ้างที่แตกต่างกัน (4) การประกาศใช้แรงงานขั้นต่ำในอัตรา 300 บาทต่อวัน จะต้องค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งจะทำให้ภาคอุตสาหกรรมมีเวลาในการผ่อนถ่ายในการปรับตัว (5) ภาคแรงงานต้องมีการเสริมประสิทธิภาพในการเพิ่ม Productivity เพราะหากจ่ายค่าจ้างสูงกว่าเดิมผลผลิตก็ควรจะเพิ่มมากขึ้นด้วย จึงจะเกิดความสมดุลและความยั่งยืนต่อระบบเศรษฐกิจ

อย่างไรก็ตาม การปรับค่าจ้างขั้นต่ำขึ้นจะกระทบกับการปรับค่าจ้างทั้งระบบ เพราะต้องปรับค่าจ้างแรงงานในระบบ 8.5 ล้านคนสูงขึ้นไปด้วย รวมทั้งในระยะสั้นและระยะกลาง และการที่ค่าจ้างขั้นต่ำของไทยสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน จะทำให้แรงงานต่างด้าวไหลเข้าประเทศมากขึ้น โดยการปรับค่าจ้างขั้นต่ำเป็นวันละ 300 บาท จะเท่ากับค่าจ้างเดือนละ 260 ดอลลาร์ ส่วนพม่าค่าจ้างเดือนละ 50-60 ดอลลาร์ ต่ำกว่าไทย 5.2 เท่า และกัมพูชาค่าจ้างเดือนละ 60-70 ดอลลาร์ ต่ำกว่าไทย 4.3 เท่า และประเทศสปป.ลาวค่าจ้างเดือนละ 70 ดอลลาร์ ต่ำกว่าไทย 3.7 เท่า ปัจจุบันไทยมีแรงงานต่างด้าว 3.8 ล้านคน ถูกต้องตามกฎหมายเพียง 900,000 คน และการขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำ จะทำให้การแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งตาม พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน กำหนดให้แรงงานต่างด้าวที่อยู่ในไทยทุกกลุ่ม **ต้องได้รับค่าจ้างขั้นต่ำในอัตราเดียวกับกับแรงงานไทย รวมทั้งกลุ่มที่ได้รับการพิสูจน์สัญชาติและกลุ่มที่ยังไม่ได้รับการพิสูจน์สัญชาติ** ซึ่งตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานนั้น แรงงานต่างด้าวทุกกลุ่มทั้งที่เข้ามาทำงานในไทยไม่ว่าเข้ามาโดยถูกกฎหมายหรือผิดกฎหมาย เมื่อเข้าสู่ระบบนายจ้างและลูกจ้างจะได้ค่าตอบแทนตามอัตราจ้างขั้นต่ำเหมือนคนไทยทุกประการ แต่ในส่วนแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาอยู่โดยผิดกฎหมาย มีความผิดข้อหาเข้าเมืองผิดกฎหมาย

ทั้งนี้ การเมืองไม่ควรเข้ามากดดันการปรับค่าจ้างขั้นต่ำ เพราะจะกระทบโครงสร้างค่าจ้างและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ถึงแม้ว่าในระยะสั้น ค่าแรงที่สูงขึ้นจะทำให้การบริโภคสูงขึ้น แต่ในระยะต่อไปเงินเฟ้อขนาดใหญ่ก็จะตามมา และราคาสินค้าทั้งอุปโภคและบริโภคก็จะสูงขึ้น ขณะที่ยังมีกลุ่มคนอีกกว่า 24 ล้านคน ซึ่งอยู่นอกระบบการจ้างงาน ก็จะได้รับผลกระทบ ในภาพรวม GDP อาจโตขึ้นไปที 5.5 ถึง 6.0 ในปี 2555 แต่เป็นการโตจากการพองตัวที่ไม่ยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจไทย

ภาคผนวก

ข้อเสนอยุทธศาสตร์สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

เพื่อนำเสนอต่อรัฐบาลใหม่

(ด้านเศรษฐกิจและโลจิสติกส์)

นำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการบริหาร ส.อ.ท. (นัดพิเศษ)

วันที่ 12 กรกฎาคม 2554

1. การกำหนดนโยบายรองรับสถานการณ์ด้านเงินเฟ้อ ซึ่งอาจเกิดจากการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลซึ่งใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากจะส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อสูงขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ก่อให้เกิดต้นทุนการผลิตมีการปรับตัวสูงขึ้นและส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (เฉพาะต้นทุนการผลิตรวมการปรับค่าแรง 300 บาทต่อวัน ทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.0)
2. มาตรการรองรับการผันผวนของราคาน้ำมัน ซึ่งเกิดจากปัญหาราคาน้ำมันโลกมีการปรับตัวสูงขึ้น ยังเป็นข้อกังวลของภาคธุรกิจหากยกเลิกกองทุนน้ำมัน โดยเฉพาะสถานการณ์ราคาน้ำมันซึ่งมีการปรับตัวสูงขึ้น อันเกิดจากปัญหาความไม่สงบในภูมิภาคตะวันออกกลาง และภูมิภาคอาฟริกาตอนเหนือ
3. นโยบายการปรับอัตราแรงงานขั้นต่ำมีความละเอียดอ่อน มีผลกระทบต่อโครงสร้างด้านราคาและขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งจากภาคการบริโภคภายในประเทศจะทำให้สินค้ามีราคาสูงขึ้นและยังมีผลกระทบด้านการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ, การส่งออกและการค้าชายแดน รัฐบาลควรจะต้องไปติดตามกลไกของคณะกรรมการวิชาการและกลั่นกรองค่าจ้าง (คณะกรรมการไตรภาคี) ในการขับเคลื่อนการปรับค่าจ้างขั้นต่ำ ซึ่งหากมีการนำนโยบายการปรับขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาทต่อวัน มาใช้รัฐบาลควรมีข้อกำหนดดังนี้
 - (1) ควรจะมีการแยกค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ (Minimum Wage) กับค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงานพื้นฐาน (ค่าจ้างตามทักษะฝีมือแรงงาน) ซึ่งควรจะต้องให้ชัดเจน แยกออกจากกัน
 - (2) แรงงานที่จะได้ในอัตรา 300 บาทต่อวันปริญญาตรี 15,000 บาทต่อเดือน จะต้องผ่านเกณฑ์ทดสอบฝีมือแรงงานโดยมีการกำหนดมาตรฐานในการทดสอบ ทักษะให้ชัดเจนและมีมาตรฐานที่ภาคเอกชนยอมรับได้
 - (3) การแยกประเภทของอุตสาหกรรม ซึ่งจะมีผลต่อฐานแรงงานค่าจ้างที่แตกต่างกัน แยกเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยี ภาคพาณิชยกรรม และภาคบริการ ซึ่งแต่ละภาคส่วนมีลักษณะธุรกิจและการใช้แรงงานที่แตกต่างกัน

- (4) ในแต่ละจังหวัดไม่ควรใช้ค่าแรงในอัตราเดียวกัน เพราะจะทำให้แรงงานกระจุกตัวในจังหวัดที่เป็น ประชานิเวศน์เศรษฐกิจและหรือปริมณฑล และควรมีการนำร่องจังหวัดที่มีความเหมาะสมก่อนอย่างเป็นขั้นบันไดตามสภาวะเศรษฐกิจและความสามารถของผู้ประกอบการ
- (5) การประกาศใช้แรงงานขั้นต่ำในอัตรา 300 บาทต่อวันและปริญญาตรี 15,000 บาทต่อเดือน จะต้องค่อยเป็นค่อยไปแบบขั้นบันได ซึ่งจะทำให้ภาคอุตสาหกรรมมีเวลาในการผ่องถ่ายในการปรับตัว
- (6) ปัจจุบันมีการพิสูจน์สัญชาติแรงงานต่างด้าวแล้ว 6.3 แสนคน จะต้องมีการตีความว่า แรงงาน เหล่านี้เป็นแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ และต้องจ่ายค่าแรงในอัตราใหม่หรือไม่ ซึ่ง ตามข้อตกลง ILO และกฎหมายคุ้มครองแรงงานของไทยจะต้องจ่ายค่าแรงแรงงานต่างด้าวถูก กฎหมายในอัตราเดียวกับค่าแรงขั้นต่ำของไทย

4. **มาตรการในการดูแลขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคส่งออก** โดยเฉพาะภาคส่งออก ซึ่งใช้แรงงานเข้มข้น จะได้รับผลกระทบอย่างหนัก เนื่องจากต้องแข่งขันกับประเทศที่มีค่าแรงต่ำ โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งแนวโน้มภาคการส่งออกในครึ่งปีหลังและปี 2555 จะมีการแข่งขันในเชิงราคาที่สูงขึ้นขณะที่การปรับค่าจ้างอาจส่งผลกระทบต่อต้นทุนแรงงานของภาคส่งออกเฉลี่ยร้อยละ 28.0 ซึ่งเกิดจากค่าจ้างแรงงานในการผลิตสูงขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 31.52 และต้นทุนด้านแรงงานภาคบริการเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.5 (ผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย)
5. **ด้านการลงทุน ประเทศไทยยังมีความจำเป็นต้องมีการเปิดรับการลงทุน FDI จากต่างประเทศ** โดยควรกำหนดประเภทอุตสาหกรรม และประเทศเป้าหมายที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้จะต้องมีนโยบายสนับสนุนการลงทุนอุตสาหกรรม และการบริการของประเทศไทยที่มีศักยภาพในการแข่งขันในต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้าน ปัจจุบัน BOI ยังขาดความชัดเจนในการส่งเสริมการลงทุนลักษณะนี้ โดยเฉพาะกับ SMEs
6. **การปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ** กฎหมายหลายฉบับใช้มาตั้งแต่อดีตมีความล้าสมัย ไม่รองรับกับสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน โดยให้มีหน่วยงานราชการเป็นเจ้าภาพและเป็นเลขานุการ และควรมีการกำหนดกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน
7. **ขอให้มีการขับเคลื่อนคณะกรรมการโลจิสติกส์แห่งชาติ** ขอให้รัฐบาลมีการสานต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการโลจิสติกส์แห่งชาติหรือ คณะกรรมการพัฒนาระบบบริหารจัดการขนส่งสินค้าและบริการของประเทศ (กบส.) ซึ่งได้มีการทำงานต่อเนื่องมาตั้งแต่รัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร โดยให้ใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการลดต้นทุนโลจิสติกส์และเพิ่มประสิทธิภาพภาคการผลิต การค้า และบริการ นอกจากนี้ขอให้มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์โลจิสติกส์แห่งชาติซึ่งยุทธศาสตร์ปัจจุบันจะสิ้นสุดในปีนี้จะต้องเร่งจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระยะ 4 ปี (รายละเอียด ข้อเสนอยุทธศาสตร์โลจิสติกส์ของ ส.อ.ท. ดูได้จาก www.fti.or.th)
8. **ขอให้ทบทวนนโยบายต่างๆ ที่ประกาศในช่วงหาเสียง** หากเป็นนโยบายที่ไม่มีความเร่งด่วนและหรือเป็นนโยบายที่สุ่มเสี่ยงจะเกิดภาวะเงินเฟ้อและหรือนโยบายที่จะลดขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

9. **มาตรการการส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน** โดยเฉพาะในกลุ่ม CLMV ซึ่งมีศักยภาพ ในการเติบโต มีวัตถุดิบ-แรงงาน และทรัพยากรสามารถใช้เป็นฐานการตลาด ฐานการผลิต และฐานการท่องเที่ยวของประเทศไทย รัฐบาลควรนำข้อตกลงระดับภูมิภาคมาใช้เป็นกลไก ขับเคลื่อนเช่น GMS, ACMECS , IMT-GT จำเป็นที่จะต้องใช้เม็ดเงินในการช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านและสนับสนุนโครงการ Contact Farming อย่างจริงจังจกว่าที่เคยทำ
10. **มาตรการส่งเสริมการค้าชายแดนอย่างเป็นระบบ** ซึ่งมูลค่าการค้าชายแดนในปี 2553 อยู่ที่ ประมาณ 780,000 ล้านบาท และจะเพิ่มเป็น 850,000 - 900,000 ล้านบาท ในปี 2554 และในอีก 2 ปีข้างหน้าจะทะลุถึง 1 ล้านล้านบาท จึงขอให้ภาครัฐสนับสนุนโดยการจัดตั้งหน่วยงานที่ดูแลการค้า ชายแดนโดยเฉพาะ ซึ่งปัจจุบันมีกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศดูแลอยู่ซึ่งจะ เกี่ยวข้องกับกระทรวงต่างๆ อีกหลายกระทรวง เช่น กลาโหม, มหาดไทย ฯลฯ ควรมีการจัดตั้ง “กรมการค้าชายแดน” มาดูแลรับผิดชอบการค้าชายแดนโดยตรงและเกิดการบูรณาการกับ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
11. **ขอให้ส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษอุตสาหกรรมชายแดน** ในช่วงต่อประตูเศรษฐกิจชายแดนกับ ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น แม่สอด-เมียวดี, มุกดาหาร-สะหวันเขต, นครพนม-คำม่วน, เชียงของ-บ่อแก้ว อรัญประเทศ-ปอยเปต, คลองลึก-เกาะกง ควรจัดทำให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษอุตสาหกรรมชายแดน เพื่อให้ SME ที่ไม่พร้อมลงทุนในต่างประเทศไปลงทุนที่ชายแดนแทน โดยเฉพาะให้มีการใช้แรงงาน ต่างด้าวแบบเข้าไป-เย็นกลับ ขอให้มีการผลักดันอย่างจริงจัง โดยให้แม่สอด-เมียวดี เป็นโมเดลนำร่องเพื่อไปใช้ในพื้นที่อื่นๆ
12. **ส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศอย่างเป็นระบบ** เนื่องจากค่าแรงที่สูงขึ้นตามนโยบายของ รัฐบาล และภาวะการขาดแคลนแรงงาน จึงต้องส่งเสริมให้เอกชนไปลงทุนต่างประเทศและประเทศ เพื่อนบ้าน ซึ่ง BOI ยังขาดทิศทางในการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศ รวมถึงการนิคม อุตสาหกรรมฯ ยังไม่มีบทบาทในเรื่องการลงทุนในต่างประเทศมากนัก ขอให้รัฐบาลผลักดันเป็นแผน ยุทธศาสตร์ การลงทุนในต่างประเทศโดยเฉพาะ SME อย่างเป็นระบบ
13. **ขอให้มีการสนับสนุนการทำงานของ กรอ.** โดยเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน ภายใต้อกรอ. เพื่อให้เอกชนได้นำข้อเสนอแนะ ผลกระทบ ปัญหาอุปสรรคที่ผลกระทบต่อภาค เศรษฐกิจ เสนอต่อภาครัฐเพื่อร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ
14. **มาตรการด้านลดภาษีนิติบุคคลควรแยกออกมาจากมาตรการขึ้นค่าจ้างแรงงานของรัฐบาล** เพราะเป็นคนละส่วนกัน เนื่องจากผู้ประกอบการกว่าร้อยละเจ็ดสิบของ SME จะได้รับผลกระทบ มาก/ปานกลาง ถึงร้อยละ 90 (มีผู้ประกอบการ SME เพียงร้อยละ 3.0 เท่านั้นที่ไม่ได้รับผลกระทบ) ซึ่งหากกิจการขาดทุนก็ไม่ต้องเสียภาษีนิติบุคคลทำให้ภาค SME ส่วนใหญ่ไม่ได้รับอานิสงค์จาก มาตรการนี้ มีเพียงผู้ประกอบการรายใหญ่เท่านั้นที่จะได้รับประโยชน์
